

حيات

حياتہ راہما حیات... رہا ہا جہرہ حیات فانالم...!

- نیچہ -

ادارہ مرکزی :

آنقرہ دہ ، استانبول جادہ سندہ آنقرہ
معارف امینلکی پائندہ کی دائرہ

استانبول بوروسی :

استانبول دہ ، باب عالی جادہ سندہ رسلی پرشہ
ادارہ خانہ سی داخلندہ کی دائرہ
تلفون : ۳۶۰۷

نسخہ سی ہربرہ ۱۰ غروشرہ .

سنہ لکی پوسٹہ ایلہ ۵ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۴ دولار) .

ایونہ واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسہ
مراجعت ایڈیٹر .
پازی ایشلرینک مرجعی آنقرہ مرکزدر .

صافی : ۱۲

آنقرہ ، ۱۷ شباط ، ۱۹۲۷

۱ نجی جلد

یکی اخلاق

کچن کون برغزتہ ، اخلاق سز لک جو غلامہ سندن ،
کنج لردہ کی اکنجہ وسفاهت ابتلا سندن شکایت
ایڈیورڈی . بوشکایت زمان زمان تکرر ایدر .
قونوشد یغکز آدم لرم عمومی احوال دن بحث ایدر کن
سوز آراسندہ ، زمانک اخلاقی سقوطنی آجی
برتاثرلہ تعریف ایدرلر . بو قطعی حکمدہ نہیہ
استناد ایتدکلرینی صورسہ کز ، سزہ صوک
زمانلردہ اورتالنی استیلایدن دانس مراقندن ،
فحشک آرتدیغندن ، قادیئلہ ارکک آراسندہ کی
مناسباتک کیتدکجہ لاابالیشدیگندن ، صیق صیق
اورتادن غائب اولان کنج قیزلردن ، جنایتلرک
وخرسز لقلرک جو غلامہ سندن ، سوء استعماللردن
بحث ایدہ جکلردر . بونلر ، فی الواقع ہر کون
غزتہ ستونلرینی دولدیران و دماغدہ شدتلہ
محفوظ قالمق قوتنہ مالک اولان وقعہ لرک خلاصہ سندن
عبارتدر . بر جمعیتک اخلاق سویہ سنہ دائر
حکم ویرکن ، یومی غزتہ شئوننی وثیقہ دیہ
کوسترملرک ر ملتک تاریخی قورو روایتلر
اوزرینہ یازمغہ بکزرہ .

فردلر ایچون اولدینی کی ملتر ایچون دہ
کندی نفسی حقندہ حکم ویرکن متواضع
و محویتکار داورانمق ایی بر مزیتدر . فقط
بدینلکی افترایہ قدر کوتورمک دہ ایی براعتیاد
دکلر . کندی کندیمزہ افترا ایتہ یلم . وقوعاتہ
سطحی برنظر بزی اکثریا پک یا کاش حکملرہ
سوق ایدر . شو ویا بو نوع حادثہ لرک غزتہ
صحیفہ لرنده ، دیگر حوادثہ نسبتلہ مبالغہ لی بر

شکلده برطوتسمی ، یاخود بو کی حادثہ لرک اخلاقی
حسارمزی ماضیہ نظرآ دہا فضلہ رنجیدہ
ایتمی ، اخلاق دویغولرینک آزالدیغہ وغیر
اخلاقی حرکتلرک جو غالدیغہ علامت اولاماز .
بو خصوصدہ دوعرو بر حکم ویرہ بیلمک ایچون ،
قانونک تجزیہ ایتدیکی جرملرک حقیقی مقدارینی
بولق و اخلاقی وجداندہ جرملرہ قارشى موجود
حساسیتک ، عکس العمل قابلیتک درجہ سنی
اولچمک و بونی ہم ماضی ایلہ ، ہم دیگر جمعیتلرہ
مقایسہ ایتک لازمدر . اخلاقندہ سقوط اولان
بر جمعیت ، ایچندہ آز چوق جرم ایشلہن
بر جمعیت دکلردر . چونکہ شیمدیہ قدر تاریخندہ
موجود اولمش هیچ بر جمعیت یوقدرکہ ،
اورادہ دائما جرم ایشلہنمش اولماسین . اندیشہ
ایدیلہ جک اخلاقی حال ، دہادوغروسى اخلاق
آنا رشیسی ، وجدان عامہ نک جرملرہ قارشى
حساسیتنی وعکس العمل قابلیتنی غائب ایتمسیدر .
جزا قانونک بعض خصوصاتدہ شدتلمہ سی ،
افکار عامہ دہ مبالا تملر لقلرہ قارشى قوتلی بر تقبیح
جریانى حصولہ کلمہ سی بونک عکسنی اثبات ایتزمی ؟

« اخلاق سزلق » حکمنی ، بویلہ مطلق
و قولای بر شکلده ویرمہ مکملہ برابر ، اخلاق
تلقیلرندہ بویوک بر تبدل اولدیغنی دہ سویلہ مک
لازمدر . حقوق قاعدہ لرنده ، اقتصادی مؤسسہ
لردہ ، بدیعی ذوقلردہ درین تحوللرہ شاهد
اولوبورز . بوتون دنیادہ کی جمعیتلری اداره
ایدن « قیمت » لرک بویلہ آلت اوست اولدینی
بر دوردہ اخلاقی قیمتلرک اسکی شکللرینی
محافظہ ایتمی بالطبع قابل دکلر . اخلاق دہ
بر تکامل کچیوریور . بو کونکی حال ، بر انتقال
دورہ سیدر . اخلاقی دستور عمللر ، شمدیہ
قدر قوتلرینی دینی حسیاتدن آلیورلردی .
اونلرہ ، غیر قابل تجاوز ، قدسی برماہیت ویرن

شی ، ماضیدہ دینی اعتقادلرہ ممتاز اولہرق موجود
اولملریدر . دینی حسیات وجدانلرہ قوتلہ حاکم
اولدینی زمانلر اخلاق دویغولری دہ تزلزلہ اوغرا .
مایان برولایتہ مالکدی .

فقط دینی اعتقادلر صارصیلنجہ ، اخلاق
حساری مسندسز قالدی . ماضیہ رجوع قابل
اولمادینی ایچون اخلاقہ بو قوتی بخش ایدہ جک
یکی بر منبع بولونجہ یہ قدر بوجبران دوام
ایدہ جکلر . بوتون غرب ملتلری بو بحراندن
شکایت ایڈیور . فقط بویکی منبع بولونمشدر . شمدیہ
قدر حسی اولان اخلاق ، ارتق « عقلی » اولاجقدر .
لائیک اخلاق ، عقلہ استناد ایدن اخلاقدر .
یکی یتیشن نسللر بو اخلاقی اوکرہ نہ جکلردر .

فقط عقلی اخلاقی ، اخلاق نظریہ لریلہ
قاریشدیر ماملیدر . اختباریہ ، نفعیہ ، فکریہ ، عقلیہ الخ .
بوتون بوجشیدچشید اخلاق نظریہ لرینک حقیقتلہ ،
شائیتلہ علاقہ لری یوقدر . حیاتدن آیری اولان ،
بوجرد اخلاق فلسفہ سی رینہ مشخص بر « اخلاق
علمی » قائم اولمقدہ در . اجتماعیاتک یاردیمیلہ عرف
تدقیقاتنہ استناد ایدن بو علم ، بر ملتک مؤسسہ لری ،
وجدان عامہ نک مؤیدہ لری آرقاسندن ، بالفعل
موجود اولان اخلاق قاعدہ لرینی ، اخلاقی فکر
حرکتلرینی بولاجق ، بر ملتک « خیر و شر » دیدیکی
شیلری ، اخلاقی قیمت حکملرینی میدانہ
چیقارہ جقدر . بو صورتلہ شمدیہ قدر طبیعت
حادثہ لرینی تنویر ایدن علم ، شمدیدن صوکرہ
وجداندہ حاکم اولہجق واورادہ بوش قالان
یری دولدیراجقدر . طبیعت اشیا سنک ، طبیعت
حادثہ لرینک ناصل آیری آیری علملری تشکل
ایتدیسہ ، استقرا طریقہ اخلاقی فکر لرک دہ بر
علمی وجودہ کلہ جکلر .

مکتبلردہ اخلاق تدریساتمزہ ، اخلاقی
تربییہ بزدہ شمدیدن بو استقامتی ویرملی ز .
نجم الدینہ صادرہ

پراغماتيزم [١]

کچرديکمز انقلاب ، هيچ شبهه يوق که عملاک وجهدک ظفريدر . دائما سويلنديکي وجهله اون سکرنجی عصرده کی فرانسز انقلابی دیده رولر ، روسولر، وولترلر... حاضرلادی. بزده دیه بیلیرزکه اون سکرنجی عصرک صوک بیلرندن اعتباراً عثمانلی ایمراطورلنک سیاسی ذهینتده وقوعه کلن تبدلر واونی تعقیب ایدن فکری وادی تجددلر ، بزدهده بعضی سطحی دیکشکلکاردن صوکر نهایت حقیقی انقلابی وجوده کتیردی . فقط فکرلرک تأثیری نه اولورسه اولسون ، اولری قوه دن فعله ایصال ایدن عمل وجهددر . دیکر طرفدن بو (عمل - action) ویریلن قیمت ، کندیسنی فکره تقدیم ایده جک بر منظره آله بیلیر . معاصر فلسفه نك استادلرندن اولان ویلیه جهمیس اشته بومنظره نك آنا چیزکیلرینی جمع ایتش ، عملاک قیمتته عائد فکرلری برسیستم حالنده افاده ایشدر .

« حیات » ، مملکتک کنجکلکی ومنورزمهره سنی ، حیاته دعوت ایتکی ، حیاتک حادثه لرینی اکه دوغری بر کوروش ابله دوشونکی ودوشوندورمکی شعار ایدیشدر ، « عمل » ک سیاسی واجتماعی خارقه سنی یاراتان صوک آنادولو انقلابنک فلسفه سنی حقیله قاورامق ، وبوصورتله انقلابه عائد دوشونجه لرمری تثبیت ایتک ویلیه جهمیس فکرلرینه وقوفه متوقف اولدیفندن بز بو مقاله مزده آمریقایی فیلسوفک (پراغماتیزم - pragmatisme) دین عمل فلسفه سی جقنده قارلره بر فکر ویرمکه چالیشه جفر .

پراغماتیزم ، هرشیدن اول تألیف وترکیدر . بربرینه ضد فلسفه جریانلرینی ئوزلشدیرمک ، هپسنده بر حقیقت حصه سی موجود اولدیفنی سويله بهرک اونلرک عملی قیمتلرینی بر آرایه طولیلامق ایسته یور . بو ئوزلشدیرمه عملیه سندن اول جهیمس ، فلسفه نك عنعنوی تلقیلرینه عصیان ایشدر . فلسفه ، یاشانان حیاته ، شأیتیه وعمله اوزاق برشی دکلددر . او ، بالذات بزرج و حیاتددر . چستهر توندن نقلاً دیورکه :

« برأو متصرفی اوینک مستأجری قارشوسنده خانه سنک مالی وضعیتی ، عینی زمانده وضعیتنک فلسفه سنی دوشونور . برجزال دشمننک عسکرینی ، اوعسکرک فلسفه سنی ملاحظه مجبوریتنده در . » حالبوکه فلسفه تاریخی ، حیات وشأیتیک ترجانی اولان فکرلرله دکل ، بعضی شخصیتلرک مزاج وسجیه لرینک ایجابی

[١] بولکه یونانجه عمل معناسته کلن (pragma) دن آیشدر . بزده طوغریدن طوغری پراغماتیزم کله سی تعمم ایشدر . اکر نوکجهده بره ایلنی بولق ایجاب ایدرسه (عمل فلسفه سی) ویا (عملیه جیک - عملجیک) دیه بیلیرز .

کوره من ، ذهنلری فرق ایدمه من . آنجاق فوق العاده ومستثنا آدملرده یته فوق العاده ومستثنایر قوت اولان « Intuition » حدس « ملکسی ادراک ایده بیلیر . فیلوزوف بهرغسوتک دیدیکی کی اکر « شأیت » دوغریدن دوغری به بزم وجدانزه وحاسه لرمره چاربا بیلهیدی هیمز صنعتکار اولوردق . حالبوکه اشیا وطبیعت « نه در ؟ » دیه ده کیل « نه یارار » دیه باقارق تشکل ایدن منفعتجو « ذهن » من ، « شأیت » ک شعورمره اولدینی کی عکس ایده بیله سته مانعدر . بواعتبارله بز اشیا یی ده کیل ، ذهنی تشکللر منک اشیا اوزرینده کی « Etiquette colbès » یاپیشدیر یلمش یافته لر یخی کورمکه اکتفا ضرورتنده قالیورز . خلاصه علی العاده انسانلرک کوزلری « بهرغسونیم » کوره برده لیدر . عینی زمانده اونوتو لاملیدرکه « شأیت » ک « تجرید » ه تحلی یوقدر . فرانسز فلاسفلرینک یاپدینی کی بر روحی واقعه یی اوته کیلرندن آیرارق قیابرتقی ، وبرشخص حالنده میدان قویقله روحک حقیقی کوسته ریلش اولاماز . چونکه « روح » معضل ، قارماقاریشیق ، کرفت برشیدر . بناء علیه بویوک انکلیز دراجیمسی « شه کسیر » دنیانک اکه بویوک ره آلیستلرندن بری تلقی ایدیلیدر . چونکه دراملرنده کی شخصلرک روحی ، حیاتده کی انسانلرک روحلری کی بوتون آناتیه کوزه چاربار . شه کسیرک اثرلری ، احتراصلرک ، هيجانلرک . متضاد فقط ملمع ، نامتناهی تمایللرک بر محشریدر . ذاتاً بومعضلیت ، بو « تجرید » ه استعداد سزلقی انکلیز لرک هپسنده ، وبوتون ادبیاتلرنده نظره چاربار . ایشه بونک ایچوندرکه حقیقی ره آلیسک مکمل برموده لی ده او ملنک صنعتی در .

دقت ایدیله جک اولورسه هر ادبی مسلکده « ره آلیسم » آرزوسی واردر وهر صنعتکار - اسمنی یاد ایتسین ، ایتمه - یین - اونی اثرلرینه عکس ایندیرمک ایسته مشدر . فقط « ره آلیسم » ک صحیحی آنجاق برنجی صنف صنعتکارلرک اثرنده بولونابیلیر ؛ چونکه او مستثنا آدملردرکه روحک وحیاتک حقیقتی کوره بیلشلردر . « ره آلیسم » و « ایده آلیسم » نظریه لری آراسنده کی مجادله « هانری بهرغسون » ک دیدیکی کی بر « سوء تفهم » دن عبارتدر . چونکه صنعت ، « ره آلیته » یی بوتون شمول و آناتیه نام بر « Vision کوروش » دن عبارتدر . « ره آلیست » اولایان « ایده آلیست » اولاماز .

علی جانب

فرانسه ایچون بوندن باشقا برشی ده کیلدر . ره آلیسمه کلنجه : او طبیقی فلاسفی ادبیات کی تام فرانسز مالیدر . چونکه گوگله ، گوگله اسرار وایهامنه ده کیل ، ذهنه ، ذکایه ، فکره استناد ایدر . ایشه بوندن دولایی اون دو قوزنجی عصرک اورتاسنده باشلایان « ره آلیسم » جریانی - ادعا ایندیکی تهز اعتباریله - اکه مکمل نمونه لرینی یته او مملکتده ، فرانسه ده ویرمشدر : داها عصرک بدایتنده « ستاندال » (۱۷۸۳ - ۱۸۴۲) یازدینی رومانلری برر مشاهده مجموعه سی شکله قوعمشدی . « مهرمه » (۱۸۰۳ - ۱۸۷۰) ده طبیقی ستاندال کی « ایریس » ک مبالغه لی هيجانلرندن قاجیندی . « بالزاق » (۱۷۹۹ - ۱۸۵۰) طبیعت وانسانلرک اصله مطابق ترسیمندن فوق العاده ذوق آلیوردی : « بشری مضحکه » عنوانی رومانلرنده پوزیتیویسمک امر ایندیکی اعتنا شدله کوزه چاربار . نهایت « گوستاو فلوبر » (۱۸۲۱ - ۱۸۸۰) ییشدی . بالخاصه « مادام بوواری » اسملی رومانی « ره آلیسم » مکتبک مؤید بر آیده سی اولدی . « بورژوا » حیاندن صوک درجه ایکره من محرر بو اثرنده او حیاتک اکه بایاغی تیبلرینی امثالسز بر فطوغرافی ورونشکن قوتیه تشهیر ایندی . غوتقور قارده شلر ، امیل زولا ، فردینان فابر ، آلفونس دوده ، گکی دوموپاسان عینی مکتبک متعاقب استادلیدر .

ایشته « ره آلیسم » ده نیلنجه - مقاله منک باشندهده اشارت ایندیکمز اوزره - خاطره اولابو مکتب کایر . فقط « Réalité شأیت » بو مکتبه می مختص در ؟ ایشه بز بالخاصه بومسأله ابله اوغراشقی ایستورز . قناعتمزه کوره « ره آلیسم » بر مکتب اولقندن زیاده صنعتک هر طرزینه شامل ولازم بر خصیصه در . چونکه عصرک بویوک متفکرلرندن هانری بهرغسونک سويله دیدیکی کی « صنعت شأیت » کورمکدر . هانکی صنعت اولورسه اولسون شعر ، موسیقی ، هیکل تراشلق ، رسم ... وبوصنعتلر ایچنده هانکی طرزوه مسلکمه منسوب بولونورسه بولونون حقیقی بر صنعتکار مطلقاره آلیستدر . ایشه اسکی یونانیلرک میلاددن دو قوز عصر اول یاشایان « هومره » لر ! « ایبولیت تهن » ک دیدیکی کی او تصویر ایندیکی شخصلرک ، وقعه لرک امثالسز برر سامیدر . رنگه وشکل اوغراشدینی آنلرده منظره نك الهام ایندیکی آلمی ، تهلککبی ، فاجعوی تأثیری اونوتور . بر غربلی مؤلفک دیدیکی کی بوتون مشهور محررلرده دانته ده ، ویرژیل ده سه روانته سده ، ته اوقریتهده ، شاتوبریان ده تصادف ایدیلن تصویرلرک روحی هومره کدر . خلاصه هومره « ره آلیسم » ک موجدی وره آلیستلرک باباسیدر .

شوده اونوتولمالیدرکه « شأیت » یالکیز طبیعت وحیاته ده کیل روحک بیک بر تورلو حادثه لرینه ، خولیا لرینه ، احتراصلرینه ، نشه لرینه ، آلمرینه شامل اولدینی کی « ره آلیسم » ده اون دو قوزنجی عصر ره آلیستلرینک ظن ایندکلری کی مجرد ، قورو ، ذهنی برشی ده ده کیلدر . بالعکس مشخص ، جانلی ، متمادی بر وارلقددر . اونی علی العاده انسانلرک کوزلری

ایچنده هرایکی جریانک اوپوشمایان جهتری اربش ویکدیگرینه قایشامشدر . مملکتزده مبدئی اون طقوزنجی عصرک باشلرینه ارجاع ایدیله بیله جک اولان علم حرکتی وماده جیلک ذهنیتی بالخاصه مشروطیت دورلرنده کندیسنی تبارز ایتدیرمش ایدی . تربیه جیلرمن دینی وقلبی نوعدن درسارله ، مادی وطبیعی درسارک تدریساتی آراسنده برمنازعه نك تحذت ایتدیکنی کیتدکجه بر اوچورومک آجیلدیغنی کوره رک اندیشناک اولوبورلردی . صوک ملی جدالده ، مشروطیت دورینک (عصریشمک ، غریبیشمک) کله لرله افاده ایدیلن بو حیات روحیه سنی ، تام معناسیله پراغماتیک صورتده حل ایتدی . آنادولونک ، یونان صالغینی قارشوسنده سیلکینیشی نوعما معنوی حیاتک هیجان ولرزه سی ایدی . بولرزه ، عملک وجهدک یاراتدینی خارقه لرله ، شأنیته ومشخص حیاته قیمت ویرمه یین مفهوملرله دوشونلرک اصل یقیلوب کیتدیکنی کورومک پراغماتیک برظفردن باشقه نه در ؟

معاصر جمعیتلر آراسنده یاپدینی سیاسی انقلاب ایلله و تأسیس ایدیه چکی فکری ، ادبی ، اخلاقی ، بدینی انقلابلر ایلله بحق تمایز ایدن و ایدیه جک اولان آنادولو ؛ فلسفی غدا سنک منبعلرندن برینی ده پراغماتیزمه بولایلیر . ذاتا بوفلسفه مکتبی ، بالذات حیات وشأنیته . یاشایشیمز وواقعه لر قارشوسنده دوشونوشمزددر که بزی پراغماتیت یامقده ، جهد و عملک ثمره سی اولان فکرلره قارشو درین و صارصیلماز بر ایمان یاراتمقده در . عمل فلسفه سنک دستوری شودر : « بوتون قیمت مشخصده در . حقیقت ، حیاتک غدا سیدر . بوغدا یی ده دائما شأنیته و تجربه ده بولایلیر ! »

مملکت کنجلیکنک فلسفی تربیه سی دوشونولورک بو تربیه نك وتیره لری ایچنده پراغماتیک تلقینک مهم موقعنی اصلا اونو تامالی بز . قوتی حیاتدن آلان ، متبعی بالذات یاشادیغمز بر عالمده بولان بر فلسفه مکتبی ، هیچ شبهه سز ، تجریدی وانفسی نوعدن اولان فلسفه مسلکاربیک یاننده ده ا جوق حیاتی ودها جوق مؤثر در . فی الحقیقه صناعی تکامللرک وقوعه کلدیکی ، ده موقراتیک حرکتلرک انکشاف ایتدیکی ، علمی وبیدی جریانلرک معشریشدیکی و بالنتیجه فلسفه نك حیاتیه شدیکی بر دورده مفکره لرمنی اک زیاده تطمین ایدن آنجق بویه بر فلسفه در . انقلابی علمی فکرلره ترصین ایتک وظیفه سنی یوکلنن آنادولو کنجلیکی ، پراغماتیک جریانلردن صوک درجه مستفید اولاجقدر .

ضیاء الدین فخری

مبدأ و ضرورت ... کی مبدألردن یوزمنی چوره رک بزی حاصله لر ، نتیجه لر ، واقعه لر قارشوسنده بولوندورر . بر فکر بولردن مستخرج اولالیدر ، طاشیدیغنی حقیقت منظره سی ده آنجق اودا اثره ایچنده قائلده در . عکس تقدیرده قیمتسزدر .

ویلیام جیمس ، بوسوزلریله راسیونالیزمه ، ایدیه آلیزمه نه قدار مخالف بروضیت آلپورسه عینی حالی آمپریزم وسانسو آلیزمه قارشو کوسترمکده در . پراغماتیت آدام ، دینی نوعدن مفهوملرک شأنی ومشخص حیاتده بر قیمتی اولدیغنی کورورسه اومفهوملری حقیقی تلقی ایتک مجبوریتنده در .

زیرا اوده تجربه ساحه سنه کیرمشددر . بواعتبار ایلله بالفرض (مطلق - absolute) فکری ، معین شرائط ایچنده حقیقی وشأنی اولایلیر . شرط ، ایفا ایدیلن خدمت وافعه لده در . مجرد فکرلر ، یالکز دوشونمک وفکریات یامق ایچون یاشایورسه پراغماتیزم بوکا عصیان ایتک آماده در . ققط خط حرکتلرمنده هر نوع افعالمزده مؤثر رولنی طاقندینی زمان اک یوکلک پراغماتیک قیمت نائل ومظهر اولشددر .

کوریلورکه پراغماتیزم ، تجریددن ومبدألردن بردرلو قورتولامایان راسیونالیزمه یابانجی دکلددر . چونکه اونک مالزمه سی اولان فکره قیمت وریبور . شوقادارکه تجریدکر دابنه دوشمه یلم ، بوتون تجریدلرمنی مشخص حیاتک آکلاشیلسمی ایچون برغایه دکل بر آت و بر واسطه یابالم . اوزمان عقلیه چی متفکر ، پراغماتیک فیلسوفک اک صمیمی آرقداشی اولاجقدر .

دیگر طرفدن پراغماتیزم ، واقعه لر قارشو درین بر مره ببطینی بولنان آمپریزمه هیچ برخصومت بسله مه بور . زیرا آمپریک فعالیتک وتیره سنی تشکیل ایدن تجربه وواقعه دوشکونلکی ، پراغماتیزمک اک یاقین واک جوق اعتماد ایتدیکی برمنه جدر . شوقادارکه (تجربه) یی یالکز مادی معناسنده آلامالی بز . ایچنده بولندیغمز شأنیته ایکی وجهه عرض ایدیور : مادی ، معنوی . بناء علیه تجربه ده ایکی وجهه لی اولاجقدر . احوالده وجهه نك دیگرینی نه دن اهل ایدیورز ؟ آمپریزم ، بوخطاسنی قبول ایتدیکی زمان پراغماتیزم ایلله عینی شی اولاجقدر . ایشته عمل فلسفه سنک اساسی ... بوآساسی ، فکرلرمنک هر ساحه سنه تطبیق ایدیه بیلیرز . اخلاق ، سیاسی ، دینی ، بدیی ، حقوقی ... دوشونجه لرمنده کی حقیقت وجهه سنی پراغماتیک جبهه دن دوشونملی بز . بزه عملی وحیاتی برنفع تأمین ایتمین فکرلرک یاشامغه حق یوقدر . حیاتیت حقنه مالک اولدقدن صوکر اک مجرد فکر بیله ؛ مشخص ، شأنی وبناء علیه حقیقی وصفنی حائر در .

فلسفه تاریخک معاصر بر تکامل مرحله سنی تشکیل ایدن پراغماتیزم ؛ کوریلورکه علمجیلر وماده . جیلرله ، فلسفه جیلر وروحیلری اک ابی تألیف ایدن فلسفی بر ترکیبدر . بو ترکیب - synthese

بولونان دوشونجه لرله دولودر . بو دوشونجه لر ایکی غروب آلتنده طویلانه بیلیر : راسیونالیزم = عقلیه جیلک آمپریزم = تجربه جیلک . فی الواقع بوتون فلسفه مسلکربنی ومکتبلربنی بویکی ساحه یه ادخال ممکندر . مونیزم ، ایدیه آلیزم ، دوغماتیزم ... جریانلری عمومی منظره لرله راسیونالیتدر . بوکامقابل پلورالیزم ، ماتهریالیزم ، سه پتیزم ... طریقلری آمپریستدر .

جیمس برنجی غروب آلتنده طویلانان فیلسوفلرک (ایجه - Delicate) ، ایکنجی غروب آلتنده جمع اولان متفکرلرک ایسه (قایا - barbare) وصفلربنی طاشیدیغنی سوبله بور . فلسفه تاریخ ، بویکی مزاجک چارپیشامسندن باشقه برشی دکلددر . آمپریستلره کوره راسیونالیتلر حیدرلر ، واقعه لر اهمیت ویرمزلر . راسیونالیتلره کوره ایسه آمپریستلر حاسیدرلر ، مبدألره لاقید قایلرلر . فلسفی جریانلرک بر قسمی مشخص - concret عالمه قارشو قیدسز وعلاقه سزدر . حالبوکه بزه لازم اولان شی ، ذکا و مفکره منی اوکمزده کی عالم ایلله مناسبت قویمقدر . جریانلرک بر قسمی ده ماهیتی اعتباریه غیر بشری - inhumaine در . ماده وطبیعت حادثه لرینه اهمیت ویررکن بشری ، انسانی ، شعوری اولان عالمک اوکندن ظریف بر ره وه رانس یابه رق کچمکدن باشقه برشی یامایور .

ایشته بوراده پراغماتیک دوشونجه کندیسنی کوسترمک مجبوریتنده در . فکرلربنی جانلی وادی بر لسان ایلله آکلانان جیمس شوصورتله باشلاور : « برکون ، دیور ، قیرلره جیقمش ایدم . بولده بر مناقشه یه تصادف ایتدم . موضوع شو : برسنباب آغاج اطرافنده دولاشیور . دیگر طرفنده بر آدام سریع سریع آغاجک اطرافنده دونیورسه ده سنبابی کورمه بور . سنباب مخالف استقامتده دها سریع موقع دیکشدریور . الحاصل آدام طومغه موفق اولامایور . سنباب ، آغاج اوزرنده در . آدام آغاجک اطرافنی دولاشمق ایلله سنبابک ده اطرافنی دونیورمی ؟ » ایشته مه تافیزیک مسأله لرک ماهیتی . مسأله ، حد ذاتنده یاکلیش اوله رق وضع ایدلشددر . ایشی ، عملی اوله رق دوشوندیکمز تقدیرده وضیت کندیلکندن آکلاشیلیر . ایشته پراغماتیزمک ، فلسفه مسلکری قارشوسنده آلدینی وضیت بوندن عبارتدر . کله نك لغوی واصطلاحی معناسیله عمله و شأنیته بل باغلایان پراغماتیزم ، مشخص عالمی آکلامق ایچون هرشیئی فدا ایتشددر . پراغماتیک فیلسوف ، مجرد فکرلرک بی امان دشمنیدر . ماده ، مطلق ، قدرت ، عقل ... کله لرینک نه اهمیت وار ؟ بونلرک قیمتی تجربه ایلله برابر در . بوراده پراغماتیک فیلسوف اک کنیش معناده بر (تجربه) دوشونبور . شومعناده که بوتون ذهنی وحسی حیائز بوساحه ده در . فیزیک برواقعه نه قدار شأنی وحقیقی ایسه ، روحی واجتماعی برواقعه ده عینی درجه ده شأنی و حقیقیدر . زیرا ایکبسی ده بزه تأثیرینی وجوده کتیریور . بر فکر ، آنجق تجربه دن کچدیکی وقوتی تجربه دن آلدینی ایچون حقیقی اولایلیر . ویلیام جیمس : « بوخط حرکت ، دیور ، مقوله کی ،